

UNIVERSITATEA ADAM MICKIEWICZ, POZNAŃ

Emilia IVANCU

Lectoratul de Limbă, Literatură și Cultură Românească de la Universitatea „Adam Mickiewicz” din Poznań, Polonia, funcționează în baza unui acord inter-guvernamental româno-polon. Povestea acestui lectorat a început printr-un serie de evenimente de macro-istorie și micro-istorie de influență reciprocă: înaintea izbucnirii Celui de-al Doilea Război Mondial, într-o localitate care ținea de Poznań, prima capitală a Poloniei, așezat în vestul țării, pe râul Warta și locul primului regat polonez, lucra într-o școală generală profesorul Henryk Misterski. În vâltoarea cruntelor momente de istorie pe care le-a creat declanșarea războiului, Henryk Misterski se refugiază, alături de alți polonezi, în România, unde, pe parcursul șederii sale destul de îndelungate, va lucra ca profesor într-o școală din Câmpulung Muscel, dar va preda și limba germană la Universitatea pentru Refugiați. Din acest punct al istoriei, facem un salt în timp și ajungem tot în București, dar în anul 1951, când își începe studiile la Universitatea București, secția de Filologie Română, tânărul Henryk Misterski, fiul refugiatului polonez din anii de război, încurajat și trimis la studii în România de către tatăl său. Studiile lui Henryk Misterski la Universitatea din București se finalizează prin redactarea unei teze sub conducerea profesorului I. C. Chițimia, teză cu titlul: *Miron Costin și Grigore Ureche – culmi ale vechilor legături culturale între Polonia și Moldova în secolul al XVII-lea*. La întoarcerea în Poznań, după cei patru ani de studii, tot la încurajarea tatălui, cu care, așa cum povestea până mai ieri profesorul Henryk Misterski, putea vorbi acum în limba română, tânărul absolvent de românică la București, înființează la Universitatea „Adam Mickiewicz” din inima Poloniei Mari (denumirea dată primei regiuni poloneze, Wielkopolska, a cărei capitală este orașul Poznań) Lectoratul de Limba Română, deschis la 1 octombrie 1956. Lectoratul urma să ființeze în cadrul Catedrei – pe atunci – de Filologie Romanică. De-a lungul multor ani după deschiderea lectoratului, limba română a fost singura a doua limbă romanică pentru studenții de la Filologie Romanică, urmând ca, mai târziu, alături de română, să se poată studia și spaniola, italiana sau portugheza. Pe perioada ființării Lectoratului, au predat de asemenea, alături de Henryk Misterski, profesorul Iłona Czamańska, Zdzisław Hryhorowicz – actualul șef al Catedrei de Filologie Română, Krystyna Woźny. În anul universitar 1989-1990, după ce Lectoratul de Limbă Română și-a format cadre specializate în românică, se înființează Filologia Română, cu un parcurs de studii obligatorii de 5 ani, cu o grupă de 9 studenți, fiecare dintre acești primi absolvenți activând astăzi în centre importante de cultură română.

Astăzi, Catedra de Filologie Română de la Poznań funcționează în cadrul Institutului de Limbi Romanice al Facultății de Filologie din Universitatea „Adam Mickiewicz”, în care activează și lectorul de limba română, reprezentantul Institutului Limbii Române din București, partenerul instituțional în predarea și promovarea limbii române la Poznań.

Profesorul universitar abilitat ZDZISŁAW HRYHOROWICZ este actualul șef al Catedrei de Filologie Română din Poznań, fiind unul dintre foștii studenți ai Lectoratului de Limbă Română, absolvent al Filologiei Franceze și al Filologiei Polone la Universitatea poznaniană. Ceilalți membri ai Catedrei de Românică sunt: Profesor dr. ab. TOMASZ CYCHNERSKI, lector dr. JUSTYNA TEODOROWICZ, lector dr. TOMASZ KLIMKOWSKI și doctorandul SZYMON CZARNECKI.

Începând cu anul 1992, după deschiderea Filologiei Române la Universitatea „Adam Mickiewicz” din Poznań, Polonia, au activat pe rând, următorii lectori: FLORIN LAZĂR IONILĂ (1992-1994), PETRE LĂZĂRESCU (1995), GRIGORIE TOMA (1996-1998), OVIDIU VASILE LASCĂR (1998-2000), ALUNIȚA COFAN (2001-2003), MARIA ȘTEFĂNESCU (2004-2005),

GEORGETA ORIAN (2006-2007), EMILIA IVANCU (2005-2006 și din octombrie 2007 până în prezent).

Actualul lector, Emilia Ivancu este poet, traducător și universitar. Teza ei de doctorat este o contribuție în domeniul studiilor postcoloniale de expresie engleză (*Games of Identity and Alterity in the Novels of Salman Rushdie and V. S. Naipaul*). Este autoarea a numeroase studii din literatura comparată, scrieri (auto-)biografice, mito-poetică, limbă română pentru străini. Este și co-autoare a *Dicționarului de personaje din dramaturgia lui Lucian Blaga* (2005) precum și a *Dicționarului român-polon/polon-român* (Poznań, Polonia 2012). Recent a publicat, alături de Tomasz Klimkowski, manualul de limbă română pentru vorbitorii polonezi *Rumuński nie gryzie/Româna nu mușcă* (Varșovia, Polonia, 2017). A co-editat volumul de studii de literatură comparată *Myth, Music and Ritual. Approaches to Comparative Literature* (Cambridge Scholars, UK, 2018) precum și volumul de studii dedicat predării limbii române ca limbă străină: *Limba română ca limbă străină. Metodologie și aplicabilitate culturală* (Editura Universității din Turku, Finlanda, 2018). A tradus romanul lui Angharad Price „O Tyn Y Gorchudd!” (Oh, ridică vălul!, 2014) din limba galeză în limba română, precum și poezia lui Diarmuid Johnson, a Jemmei L. King sau a lui Jan Twardowski printre alții. Emilia Ivancu a publicat câteva volume de poezie, din care menționăm, *Washing My Hair with Nettles* (Parthian Books, Țara Galilor, 2015), *Noaptea în care focurile vor arde până la capăt* (2016), *Cărțile vieții* (2018). Este redactor al revistei academice „Finnish Journal for Romanian Studies” (Universitatea din Turku, Finlanda). Este, de asemenea, din 2015, și membru al *Academiei de Științe Poloneze*, Filiala de Studii Balcanic din Poznań, Polonia.

Programul de studii de Filologie Română de la universitatea poznaniană acoperă întreaga linie educațională – licență (3 ani), masterat (2 ani), doctorat (3 ani), admiterea având loc o dată la doi ani. În aceste condiții, cursurile de limbă, literatură, cultură și civilizație din cadrul programului de studii de filologie română sunt organizate și împărțite conform unor criterii foarte bine stabilite, în funcție de specificitatea limbii polone (cursurile de română practică din primul an de studii revenindu-le în special cadrelor didactice poloneze, cu doar un curs de limbă lectorului de limba română, ponderea schimbându-se direct proporțional odată cu derularea anilor de studii – lectorul de română preluând treptat majoritatea cursurilor de română practică, în timp ce, de exemplu, cursurile de traductologie sunt preluate de cadrele didactice poloneze). Situația este similară și în cazul cursurilor de literatură și/sau cultură. Activitățile studenților sunt coordonate de lectorul de limba română, dr. Emilia Ivancu, alături de dr. Tomasz Klimkowski, activitățile incluzând evenimente de foarte mare amploare, precum festivaluri, serate muzicale și de poezie, ateliere de limbă și cultură română, seri de filme, ateliere de traducere, conferințe și prelegeri. Atelierele de limbă și cultură ZARAFIR, inițiate în anul 2015, au coagulat foarte mulți studenți de la alte specializări din universitate, ele reprezentând o foarte eficientă modalitate de promovare atât a studiilor românești de la universitatea poznaniană, cât și a limbii, culturii, literaturii române în sine.

În domeniul științific, în mod regulat, Catedra de Filologie Română de la Poznań organizează conferințe, prelegeri, simpozioane în domeniul studiilor de românistică, festivaluri, lansări de carte, expoziții, întâlniri cu scriitori și oameni de cultură. Printre evenimente, sunt de menționat *Conferința internațională România: Dialog intercultural și interlingvistic*, în noiembrie 2007, cu ocazia sărbătoririi a 50 de ani de limbă română la Poznań, *Festivalul Culturii Române – regiunea Valahia*, în cadrul *Festivalului Culturilor Regiunilor Europei* (2014). Dintre publicațiile Catedrei de Românistică, cele mai notabile ar fi: *Dicționarul român-polon/polon-român* (autori: Tomasz Klimkowski, Justyna Teodorowicz, Emilia Ivancu, Editura Nowela, 2012), proiectul elaborat împreună cu Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, *Fascinantul interbelic: idei, oameni, cărți*, (Editura Aeternitas, 2015, Coordonatori: Emilia Ivancu, Tomasz Klimkowski, Georgeta Orian), manualul de limba română *Rumuński nie gryzie (Româna nu mușcă)* (Editura Edgard, 2017). Un proiect de colaborare între Lectoratul din Poznań și cel din Turku, Finlanda, prin reprezentantul lui, dr. Paul Nanu, este editarea jurnalului academic de studii românești *Finnish Journal for Romanian Studies* (<http://www.fjrs.eu/>), un jurnal academic de studii românești de limbă

engleză, (<http://www.fjrs.eu/about-the-journal/>), peer-reviewed, cu ISSN 2343-3442 (print), ISSN 2343-3450 (online).

Așadar, acesta este spațiul de românitate universitar poznanian, care, de la înființarea lectoratului în urmă cu 54 de ani, a primit forma unei mici Români, în care profesori și studenți deopotrivă vorbesc și scriu românește, creând pentru lectorul de limba română sau pentru orice alt român vizitator, un spațiu românesc altfel. Un student de la Filologia Română din anul I, scriind un eseu despre *România lui*, spunea, în anul 2008, următoarele: „România mea se află deocamdată în Poznań, pe Aleea Niepodległości, numărul 4, la etajul 5, camera 509 – și în sălile de curs de la acest etaj. Sper ca într-o zi să vizitez țara cu numele România și astfel România mea să devină mai mare.”

Studiile de Filologie Română de la Poznań se dovedesc a fi rezultatul macro-istoriei asupra micro-istoriei și chiar mai mult decât atât: ele dovedesc și faptul că micro-istoria creează macro-istorie la rândul ei, pasiunea unui om putând crea o lume și astfel, și datorită acestei insule de românitate, România putând trăi și mai mult, și mai intens chiar în afara granițelor ei.

MISCELLANEA

Filologia Română din cadrul Universității „Adam Mickiewicz” din Poznań, Polonia reprezintă un centru de promovare a limbii și culturii române, un centru de pregătire a viitorilor specialiști polonezi în românică și a traducătorilor de limbă română, un centru care a reprezentat adeseori o verigă extrem de importantă în consolidarea relațiilor bilaterale între România și Polonia, dovadă stând absolvenții înșiși care sunt astăzi implicați în dezvoltarea culturilor celor două țări și ale relațiilor dintre ele. De exemplu, traducătoarea Forțelor Armate Poloneze NATO din Craiova este Anna Gartych, absolventă a Filologiei Române din Poznań în anul 2015. Lectoratul de Limbă Polonă din Craiova a fost înființat prin inițiativa unei alte absolvente poznaniene, care este și lector de limba polonă în cadrul respectivului lectorat, Magdalena Filary.

Linkuri utile:

*Filologia Română, Institutul de Filologie Romanică, Universitatea „Adam Mickiewicz”, Poznań, Polonia:

<http://ifrom.amu.edu.pl/index.php/studia/filologia-rumunska;>

https://www.facebook.com/rum_uam/

* Cenaclul Studenților Româniști: <https://www.facebook.com/krum.uam/>

* Atelierele ZARAFIR: <https://www.facebook.com/zarafir.ro/>

Emilia Ivancu, lectorul I. L. R.

Profesori și studenți ai Institutului de Filologie Romanică din UAM,
Poznan de Ziua Mărțișorului

Măști de Anul Nou făcute în cadrul Atelierelor ZARAFIR într-un afiș
pentru admiterea la Filologia Română, UAM, Poznan